

Színház Békéscsabán

Humán tárgyból senki sem bukott meg

Ha Békéscsaba kicsi színházában valaki nagyot kiált, elhallik a város széléig. Hiába, kis színház, kis város. Mondják, Csaba elbírna nagyobb teátrumot is: a bérletek száma — lakóihoz arányítva — országosan elismert. Színházzszeretők a csabaiak, az igazgató, *Lovas Edit* mondja: olyat játszanak, úgy játszanak, hogy az mindenkinél tessék. Mindenkinél? A kétkezdőt leszereli a gyors válasz:

— Né higgyük, hogy a lelki élet csak az intellektus öröme-kenyere. Mindenki meg kell teremteni a belső harmóniát, valamennyi látogatónkhoz egyformán kell közelednünk: orvoshoz, tésztához, tanárhoz.

— Ez lenne tehát a népművelőszínház-konceptió alappillére?

— Nem vagyok teoretikus, csak egyszerű gyalogszínigazgató a Nagyalföld szélén. Ha elméletet — Kovácsoltam, Kovácsoltam — a körülmények kényszerítettek ki. A történelmi kérés, a hátrány kényszeríti ránk, hogy igazodjunk a szükséghez. Itt nekünk is, a színháznak is népművelőhelyet kell teremtenie.

— Türelemmel.

— Igen. A lassú munkához idő kell. Lépésben, de a kijelölt nyomon haladunk. Például a legutóbb bemutatott színművel.

Tóth Máthé Miklós Két nap az akácokban című drámáját a békéscsabai Jókai Színházban a szegedi körzeti tévéstudió művészeti vezetője, *Orbán Tibor* rendezte.

A történet röviden: a népszerűség-hajszoló életétől megundorodott színész (*Áts Gyula alakítja*) felrúgja múltját, és a „tisztá” falusi életben, az igaz szerelemben igyekszik megelégedni boldogságát. Megjelenik drámai ellenpólusa: a cinikus rendező, amelyen kételkedést támasztó Lucifer-ármények (*Cserényi Béla játssza*). Mindkettőjüknek további ellenpontja aztán az elcsapott, alkoholista színész (*Kovács Lajos hozza elénk*), képviselve a lelkiismeretet, az emberséget; jómaga is a másik kettő gyávaságának köszönheti elesettségét. Végül is harmójuk erkölcsi dialógusrendszere adja a drámát. Talán túlságosan leegyszerűsített a képlet, de maga a darab egyszerűsíti ilyenformán azzal, hogy következtelen. A fontos, általánosításában közérdekű alapproblémát nyakatekert történetbe helyezi, amely aztán földhöz ragasztja a gondolatokat. Az első felvonás egy népszimulárium derűjével, felületességével szórakoztat, a másodiknak közepén válik aztán világossá, mit is vesz célba az író, addig csak sejtéseink viaskodnak a színpadon látott, mindvégig idegen történettel, amely ráadásul kétszeresen taszít, hiszen nyelvzetében ekletikus, mesterkelt.

Ezzel az anyaggal kellett megbirkóznia rendezőnek, színésznek — nem sok sikerrel; a szerepek kidolgozatlanlanságán, a darab tempótlanságán közepes játékkal nem segíthettek. Kovács Lajos viszont élményt, teljesít

adott: tegyük hozzá, szerepe is a legjobban megírt. Az elnagyolt és a színházi műhely által sem kellően megdolgozott drámában a társulat sem, de láthatóan a rendező, *Orbán Tibor* sem tudott hinni. Nem is alkot maradandót: hagyja történni a jellegtelent, ilyenkor csak a gondos együttjátszásra ügyel. Elemében van viszont, ha a naivan érzelmeset fricskázhatja, vagy ha a mélyen intellektuálisat mutathatja meg. Erdeme a darab néhány meggyőző pillanata. A befejezés például telitalálat: a játéknak vége, és a függöny előtt, a békéscsabai közönség előtt jelenik meg a darabbeli színész és rendező. Jelképesen összelelkeznek. A kiugrani készülő főhős vállalja a jó pénzért szervezett közönségtalálkozót, ott folytatja tehát, ahol abba akarta hagyni. Győzött tehát a győzni soha nem akaró konformizmus.

Visszatérve a népművelő színházhoz. Ha a színház „népművelni akar”, el kell hagynia a tetszelgőt, feledni az ilyen darabokat, kerülni a könnyebb ellenállást. Akár ellenpélda lehet a klubszínházi dokumentumdráma, *H. Barta Lajos Kiáltása*.

Elismertek viszont a békéscsabaiak gyermekdarabjai. *Lovas Edit* így látja jelentőségét:

— Négy és fél ezer gyermekbérletünk van. Az általános iskolások kilencvennyolc százaléka színházlátogató. Békéscsabán az elmúlt tanévben senki sem bukott meg humán tárgyból, s ebben szerepe lehetett a színháznak is. Nevelgetjük a jövő közönségét. Heltai—Ránki zenés játéka, a Szépek szépét idén elvittük a szegedi gyerekeknek is, akiket szintén igazi közönségünknek tekintünk.

Várkonyi Balázs

Földrajzi Acta

Megjelent az Acta Geographia 1976. évi száma; a József Attila Tudományegyetem földrajzi tanszékeinek évente jelentkező idegen nyelvű kiadványa idén 13 szerző 11 tanulmányát publikálja.

Jakucs László cikke — Az európai Fekete-tenger és a Kaspi-tó asztromer eredete — egy merész, kialakulóban levő munkahipotézis a nevezett tengerek genezisééről. Az eddigi ismeretektől teljesen idegen elmélet a jelenlegi holdkutatási eredmények analogiájára épült, mely még sok bizonyításra szorul. *Andó Mihály*: A Maros hordalékkúp rendszerének talajvíz-földrajzi és hidrogeológiai viszonyai című tanulmánya a hordalékkúp szerkezetének rétegvizonyait elemzi a víz-háztartás szempontjából, rámutatva a talajvízszint változásának hidrogeológiai okaira, különös tekintettel a vízutánpótlódás kérdésére. *Bárány Ilona—Kajdósi Katalin* dolgozata (Különböző exoziciók talajában lejátszó hógazdálkodási folyamatok néhány mikroklimatikus sajátossága) a dolinoidok talajhőmérsékleti rendszerének sajátosságait mutatja be, *Mezősi Gábor* munkája (A barlangi színlők, teraszok vizsgálata az aggteleki karszton) pedig sokoldalúan elemzi a barlangi színlők képződését, korát és megjelenési formáit. *Vitális György—Hegyi—Pakó J.*: Hidrotermális kőzetváltozások a dunai andezithegység határos triász dolomitte-riáteken című dolgozata komplex elemzést adja a vizsgált terület hidrotermális kőzetváltozásainak. *Krajčík Gyula* A gazdasági körzetek taxonómiai felépítése Magyarországon címmel több éves rayonkutatásának szintézisét publikálja.

Abonyi Gyuláné megyei elméleti-területi vizsgálatának alakulását vizsgálja, az általános iparfejlesztési rendszerbe ágyazva, *Galina Krug-*

lova a mezőgazdaság és a környezet kölcsönhatása értékelésének néhány új módszerét mutatja be. *Krajčík Gyula* és *Abonyi Gyuláné*. Szeged ingavándor-mozgalmának néhány vonása című tanulmányokban vizsgálják föl az elmúlt 15 év alatti kialakult helyzetet, és prognózist adnak a munkaerő-gazdálkodás alakulására. *Krajčík Gyula—Kajdósi Katalin—Mezősi Gábor* közös dolgozata (A települések közlekedési-földrajzi helyzete és a népesség mobilitása közötti összefüggés a Dél-Alföldön) a népesség térbeli mozgásfolyamataira ható tényezők rendszerét vizsgálja fel, *Tóth József—Simon Imre* pedig Szempontok az alföldi városok fejlődési ütemének megítéléséhez címmel az elmúlt 20 év adatai alapján szólnak a várható fejlődésről.

Az Új Tükör szegedi száma

„Almomban néha még halom a haragszót, mely gyermekkoromban hangzott a város felett éjszaka, három órákor, a nagy árvíz emlékére. Ebben az órában szakított szét gátjait a folyó, s indult el Szeged felé, hogy eltemesse múltját, s újjáépítse falait. Mert a mai város éppúgy a folyó műve, ahogyan a régi is az volt” — írja *Sóter István*, az Új Tükör tegnap megjelent szegedi számában, gyermekkorára emlékezve.

A hetilap Iskolaváros? címmel riportot közöl. Ebben a gyermekintézmények építésének szegedi gondjait elemzi *R. Székely Julianna*. A város, a tájegység és az ország kultúrája címmel *Vörös László*, a Tiszatáj főszer-

kesztője számol be a város kulturális életéről. Bálint Sándor a szegedi építészeti jellegzetes napsugárdíszes házáit mutatja be. Péter László a megújult szegedi utcanevekről, *Tóth Béla* a homokságon viruló matematika-ir. Történeti mutatóványok címmel *Bojár Iván* közli: Feszty Árpád körképét, a magyarok bejövételét Szegeden restaurálják, ha elkészül, Pusztaszeren fogják felállítani. *Juhász Előd* Vaszy Viktorral készített interjú, akinek tevékenysége és Szeged zenei élete hosszú évek, évtizedek során szinte egybeesett. Olvasható még a hetilapban *Annus József* Disz-oklevél című novellája, valamint *Baka István* és *Petri Csáthó Ferenc* egy-egy verse.

Jó érzékkel — új utakra

A képlet igazán egyszerűnek tűnik: kis létszámmal, kevés anyagigénnyel, a legkorszerűbb technikával olyan termékeket gyártani, amelyeket bármely piacon előnyösen lehet értékesíteni. Ez volna az ideális állapot. Persze ezt nem minden iparág, vagy vállalat képes megvalósítani. Szerencsére a kábelgyártás — legalábbis annak jelentős része — elindulhat a jelzett ideális állapotok felé. Kénytelenek is irányt változtatni, erre ösztökéli őket a gazdasági világképzet, s népgazdaságunk komoly érdeke. Azt csak külön dicsérni lehet, hogy a Magyar Kábelművek a gyors cselekvés útján halad. Jó érzékkel határozták meg fejlesztési terveiket, s beruházási politikájukban a legjártabb utat választották: magas színvonalú technikára alapozták a szegedi kábelgyártást és olyan termékeket állítanak elő, amelyeket valóban keresnek a piacokon, idehaza és külföldön egyaránt.

Hét év — európai színvonal

A szegedi gyár fejlesztési terve hét esztendőre szól. Ha mindent megvalósítanak, akkor a mostani 1,2 milliárdos évi termelési értéket 2,7 milliárdra növelhetik úgy, hogy közben a létszám nem változik. Sokra, de elérhetőre vállalkoztak, s már elindultak az új utakon. Külön is elismerésre méltó, hogy a szegedi gyár a környék legnagyobb községének, Kisteleknek is ipart ad. A kistelekiek már elkezdtek a rugózós telefonzsinórok gyártását, s négy hónap alatt 50 millió forint értékű árut készítették. A nagyközségben több mint háromszáz ember talál munkalehetőséget korszerű gépek mellett. Jelenleg közel száz kisteleki jár be a szegedi gyárba, hogy alaposan elsajátítsa a még korszerűbb gépek kezelését, s felkészüljön arra, hogy később oda kerül a switch-kábelgyártó üzem, hogy a meglévő csarnokokat jól berendezzék. S nincs megállás, nem lesz Kisteleken sem, mert tervezik már az új 5000—6000 négyzetméteres üzemcsarnokot, ahol valóban nagyüzem alakulhat ki. Nem titok, hogy a kisteleki kábelgyárban később évente 700 millió forint értékű termék kell előállítani. Kiterő csupán: a szocialista ipar fejlesztése így járul hozzá ahhoz is, hogy a korábban már „központi” helyet elfoglaló homoki nagyközség mielőbb várossá váljék.

Miért szólnak dicsőően a kábelgyár terveiéről? Azért, mert olyan termékcsalád letelepítését határozták el, mely — bár óvakodunk a nagy szavaktól — európai rangra emeli a szegedi gyárat. Ilyen új termékként je-

lenik majd meg a töltött terű kábel. Ez a fogalom magyarázatra szorul. Köz tudott, hogy a telefonkábel gyakran fölmondják a szolgálatot, mert egy kevéske víz is összekuszálja a normális működést. Magyarul: beázatok a kábelek. Ezzel az új termékkel kiküldhető a beázás veszélye. Ugyanis a beszélgetéseket közvetítő vékonyka vezetéklet műanyag szigeteléssel látják el. A szakemberek mondják: nyomás alatt perlemezsel (vaselint) töltenek a kábel belsejébe, s így víz nem kerülhet a rézhuzalhoz. A korszerű berendezés megérkezett, s már működik is, ebben az esztendőben 150 millió forint értékű újszerű kábel gyártatnak rajta.

Automata meős

Mondjuk meg már az elején, hogy mindezek a korszerűsítések jelentős összegbe kerülnek. Az előbb említett berendezés értéke 150 millió forint. Három ország gyáraiból — NSZK, Svájc és Anglia — vásárolták a gépeket. Olyan vezetékletet készítenek a berendezésen, hogy egyetlen kábelben lehet 20 vagy 400 érpálya is. Megint a szakszövegre hivatkozom: töltött terű habosított, műanyag szigetelésű telefonkábel állítanak elő, s ilyen fajta termék nemigen található Európában. Tehát a hazai igényeken kívül, bármely piac kapva kap érte — konvertibilis devizáért! Továbbá: a hazai, s gyenge színvonalúnak értékelt postai telefonhálózat gyorsabban léphet előre. A gépi beren-

dezésről csupán annyit, hogy a régebbi gyártó sor per centként 300—400 méter kábel készített, az új viszont 2400 méterre képes per centként. Nem tévedés a számadat! Valóban nyolcszorosára növekedett a termelékenység. Könnyű kiszámítani, hogy óránként 120 kilométer hosszúságú kábel gyártanak a szegedi gyárban, s oly modern a minőségellenőrző automata is, hogy menet közben visszakapcsol, ha eltérést tapasztal, és rendezi a hibát.

Az elmondottakon kívül újabb fejlesztésre is számítanak. Hazánkban is meghonosítják az úgynevezett koaxiális kábel gyártását. Ez egy nagy pontosságot igénylő vezeték, mely 47 műszaki paraméternek áll elebe. *Urbán Lajos* gyárigazgató elem tette ennek a kábelnek a metszetét, s bevalom őszintén, nem tudtam fölfogni a kábel lényegét, értékét pedig teljes mértékben alábecsültem. Hevnyészve: egy kis rézhuzal, fehér műanyag csövecskében, de oly pontosan a közepén, hogy ezred milliméter eltérés már selejtet jelent. Jellemzősül annyit, hogy ebben a vezetékben minden egyes érpályán egy időben kétezer telefonbeszélgetést folytathatnak. Természetesen egy-két kilométeres szakaszokon megfelelő szűrőket és erősítőket iktatnak közbe. A terméket svéd licenc alapján gyártják majd Szegeden. Valójában sokkal bonyolultabb ez az egész vezeték, mint ahogyan egy újságcikk keretében vázolni lehetne, hiszen az egész egy ólomcsőben, acélpáncél burokból, majd a végén egy vastag műanyag tokban helyezkedik el. Ha beásnak a földre, lényegében örök életű, ezer évek múltán is épségben maradhat.

Hárommilliárd fejlesztésre

Gondolhatják, hogy nem olcsó mulatság ilyen termékek gyártására fölkeszűlni, de befektetés nélkül nem megy az előrelépés. Körülbelül 200 millió forintért kell gépeket vásárolni a tőkés piacon, viszont a termelési érték ezen a gyártósoron évente több mint 350 millió forintot ér, mert 6 ezer kilométer hosszúságú vezeték gyárthatnak segítségével. Csupán kuriózumként említették, hogy az orenburgi gázvezeték mellett ilyen típusú telefonkábel helyeznek el, s akár büszkélkedhetünk is a ténnyel, hogy ezt a vezetékét a szegedi munkások készítik. Emellett érdemel, hogy a gyártás vonalában egy Siemens készülék látja el az ellenőrzési föladatokat, beépített számítógéppel. Ha az ellenőrző berendezés a gyártás folyamatában bármilyen kis eltérést észlel, visszazakapszolja az egész menetet és ki is igazítja a hibát.

Új utakat kell keresnünk, hogy eleget tegyünk a leg-égetőbb föladatainknak — mondtuk a cikk elején. Szerencsére jó példák is szolgáltattunk. A Magyar Kábelművek a következő esztendőben fejlesztésre 3 milliárd forintot költ, s ebből az összegből valóban magas színvonalra emeli termelési technológiáját. A szegedi gyárban is kicserélődik a gyártmányok 80 százaléka, s itt teremődik meg a hazai gyengéramú vezeték bázisa, s így a magyar kábelgyártás legmodernebb technikája is Szegeden lesz. Az intenzív iparfejlesztésnek igazán szép példáját tapasztalhatjuk a szegedi gyárban, melyet csak követésre lehet ajánlani.

Gazdag István

Pártnapok Szegeden és a járásban

A jövő héten folytatódnak a pártnapok. Szegeden és a szegedi járásban a következő helyeken tartanak pártnapi előadást.

Szegeden
Március 9-én, szerdán,
14.30-kor az öntődei vállalat.

nál *dr. Komócsin Mihály*, a szegedi konzervgyárban *Juhász Géza*, a Csongrád megyei Tejjárái Vállalatnál *dr. Tóth László*, 15 órákor a Csongrád megyei Vendéglátó Vállalatnál *Papdi József* lesz az előadó.

Március 10-én, csütörtökön 14.45-kor a szegedi nyomdában *Gyimesi József*, 15 órákor az élelmiszer-ipari főiskolán *dr. Dékány Klára*, a Móra Ferenc Mgtsz.-nél *Szitas Ágoston*, a Rózsa Ferenc Szakközépiskolában *Szántó Tivadár*, 15.45 órákor a DEGAZ-nál *Marcheschi Károly*, 16 órákor a József Attila Mgtsz.-nél *Vahl Rezső*, 17 órákor a tarjáni párttervezetnél *dr. Ozvald Imre*, a ságvártelepi művelődési otthonban *Papós Lászlóné* tart pártnapot.

Március 11-én, pénteken 15 órákor a vasútforgalmi szakközépiskolában *dr. Schmidt József*, 16 órákor a tanácsai szolgáltató és kommunális vállalatok dolgozói részére az ingatlankezelő vállalatnál *Antolik András* lesz a pártnapi előadó.

A szegedi járásban
Március 7-én, hétfőn 17 órákor a zakányszéki művelődési házban *Tóth Szilvesz-*

terné, 17.30-kor a bordányi művelődési házban *dr. Dégi István*, 18 órákor *Porráskúton* a Haladás Tsz-be *Madarász Antal* tart pártnapot.

Március 10-én, csütörtökön 16 órákor Kisteleken az Új Elet Tsz-ben *Tóth Ferenc* lesz az előadó.

Március 11-én, pénteken 15 órákor a domaszéki Szőlőfűrt Szakszövetkezetnél *Masa István*, a deszki művelődési házban *Szögi Béla*, 14.30-kor Sándorfalván az ipari szövetkezetben *Király József*, 16 órákor az újszentiváni tanácsnál *Talpai János*, 17 órákor a rószeiki művelődési házban *Székúti István*, 18 órákor a balástyai Alkotmány Szakszövetkezetben *Balogh Sándor* tart pártnapot.

Március 8-án, kedden 15 órákor Hódmezővásárhelyen a HÓDIKÖT művelődési házában *dr. Komócsin Mihály* tart pártnapot.

Március 9-én, szerdán 15 órákor Szegváron a művelődési házban *dr. Perjesi László* lesz az előadó.

Március 10-én, csütörtökön 14.30-kor Hódmezővásárhelyen a HÓDGEK-nél *Győri Imre* tart pártnapot.